

Никола Вълчанов: БИЗНЕСЪТ ТРЯБВА ДА СИ ДАДЕ СМЕТКА, ЧЕ ОБРАЗОВАНИЕТО НЕ Е ОТГОВОРНОСТ САМО НА ДЪРЖАВАТА

СЪЗДАТЕЛЯТ НА СОФТУЕРНАТА КОМПАНИЯ "ПРОГРАМИСТА" ЗА
СМИСЛА ХОРАТА ОТ ИНДУСТРИЯТА ДА ВЛЯЗАТ В УЧИЛИЩАТА И
УНИВЕРСИТЕТИТЕ

Весислава Антонова | vesislava.antonova@capital.bg

Започнаха ли да си сътрудничат по-добре университетите и бизнесът?

Мога да заявя твърдо, че такъв тип партньорства започват да се появяват. Дали обаче бизнесът и академичната среда си сътрудничат по-добре не мога да кажа, защото доскоро нямаше такива партньорства, те тепърва набират скорост.

Това, което наблюдаваме при съвместната ни работа с академичните състави на университети из страната, е, че има готовност за партньорство с бизнеса. Проблемът е, че в повечето случаи нито бизнесът, нито академичната институция знаят с какво могат да си бъдат полезни. И тази бариера ги спира още на първа среща и те не могат да започнат изобщо да мислят за механиката на едно такова партньорство. Думата "помощ" невинаги е еквивалент на думата "пари". Образованието на първо място има нужда от човешкия капитал, концентриран в бизнеса, и чак на второ място от финансиране.

Конкретно в IT образованието вече има добри примери в тази посока, които се въвеждат в учебните планове на специалности и паралелки и в учебните програми на отделните дисциплини. Наблюдаваме и появата на цели специалности, създадени в партньорство между университетите и бизнеса. Такъв пример е бакалавърската специалност "Софтуерно инженерство", която нашата компания инициира и създаде съвместно с академичния състав на факултета по математика и информатика на Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий" миналата година. Освен финансови средства за техническо оборудване ние инвестирахме времето на най-елитните ни IT специалисти, които участваха в разработването на учебния материал, а впоследствие влязоха в компютърните лаборатории, за да провеждат упражнения на студентите от специалността. В момента се обучават десетки студенти и резултатите, които демонстрират, са изключително добри и вдъхновяващи.

ПРОФИЛ

Никола Вълчанов е един от създателите на софтуерната компания "Програмиста". През 2012 г. защитава докторската си дисертация по информатика в ПУ "Паисий Хилендарски", постъпва на работа като главен асистент и до днес води лекционни курсове, лабораторни упражнения и работи със студенти. През 2015 г. Никола е съосновател и на IT академия "Прагматик". Година по-късно, в партньорство с Факултета по математика и информатика на Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий", създава иновативна бакалавърска специалност "Софтуерно инженерство", която стартира същата година. От 2012 г. организира категория "Програмиране" на Националното състезание по информатични технологии и визуални изкуства "Аз мога - тук и сега".

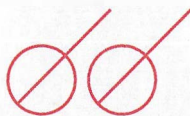
СНИМКА НАДЕЖДА ЧИПЕВА

Обратно на въпроса ви – има готовност от страна на университетите за сътрудничество с бизнеса, но инициативата за това сътрудничество трябва да бъде двустранна. Това, което все още липсва, е единна стратегия как това сътрудничество да се случва занапред, за да бъде оптимално. Има нужда от по-стратегическа и единна колаборация между компаниите в ИТ сектора, които предприемаме образователни инициативи и публично-частни партньорства с университети и училища. Когато нашите усилия започнат да резонират, ще можем да постигнем националния мащаб, за който всички говорим. За съжаление в момента тези инициативи са структурирани различно, обслужват конкретните корпоративни нужди на бизнеса, който ги инициира, и нито една от тях няма мащаба да реши кадровия проблем в ИТ сектора.

Какъв е смисълът хората от бизнеса да влизат в университетите?

Има два сериозни проблема, които се решават с влизането на хора от бизнеса в час. Първият е чисто индустриален. За да бъдат полезни в контекста на днешните нужди на индустрията, образователните програми във всяка област трябва да бъдат съобразени със спецификите и актуалните нововъведения на именно същата тази индустрия. ИТ секторът е може би най-динамично развиващият се в глобален план. Нови технологии се появяват и умират буквално всеки месец и поради тази динамика добрите практики за разработка на софтуерни системи се раждат и остават в индустрията. Преподавателите с опит от индустрията обаче са единици, затова вливането на свежа кръв от индустрията подобрява значително образователния процес. Така в час влизат хора, които споделят опит от проекти, в които са използвани съвременни подходи за изграждане на софтуерни системи, и дават практически поглед какво работи и какво не.

Много компании се оплакват, че младите специалисти нямат готовност да се включат в работния процес веднага

Споловиц процент от печалбата на ИТ компаниите в България може да се реши целият кадрови проблем на фирмите в бъдеще.

след завършване на университет и много често са необходими месеци, за да бъдат обучени и подготвени. Това е ефектът от липсата на индустриалния поглед в семинарните зали и компютърните лаборатории. Точно затова трябва хората от бизнеса да влизат в университетите – за да предават индустриално ноу-хау от първа ръка. Те са тези, които могат да дадат актуалните практически знания на студентите. Аз вярвам, че в българското образование има много "заключен потенциал", който може да бъде освободен още по време на обучението, и студентите да са готови веднага след завършването на университета, а в честни случаи и преди това, за наистина конкурентния бранш, в който им предстои да се реализират.

Българският бизнес трябва да си даде сметка, че образователната система не е отговорност само на държавата. Тук идва и вторият проблем, който се решава с влизането на хора от бизнеса в час. ИТ бизнесът конкурира директно държавното образование. За много хора това твърдение е смешно, но всъщност

най-високоплатените ИТ специалисти са тези, които съчетават в себе си високата технологична компетентност и уменията да обработват и комуникират информация на свои колеги. Именно това са качествата, които правят един учител добър – компетентност и комуникационни умения. Естествено, държавното образование няма какво да предложи на този тип кадри и затова трудно ще намерите представители на този профил в университети или училища. Това не важи за частните инициативи. Те често са спонсорирани или изцяло организирани от бизнеса и преподавателите там се избират от служителите на компанията. Тези инициативи са изцяло захранвани от човешкия капитал, концентриран в бизнеса. Резултатите от тези инициативи са впечатляващи и са видими за цялото общество, но това задушава образователната ни екосистема, защото поставя държавни образователни институции в пряка конкуренция с частни, нерегулирани организации, които дават бързи резултати, но нямат устойчивост. Би било страшно всичките тези усилия и ресурси, които индустрията хвърля в частни академии и курсове, да влизат в държавното образование. Ще ми се да работя в бранш, в който частните инициативи подпомагат и по-скоро допълват държавното образование, а не го конкурират.

Кога и защо започнахте образователната програма във Великотърновския университет?

Започнахме сътрудничеството си с академичния състав на университета и факултета преди две години, а преди една година създадохме методологията и обучителните материали за четиригодишната бакалавърска специалност "Софтуерно инженерство".

По наши наблюдения кадровите профили, които ИТ компаниите търсят, не са единствено в горните 15% най-добри студенти. Масовият профил, работещ в българския ИТ бизнес, е именно средностатистическият студент, около 70% от потоците. Проблемът е, че никой не работи с тези 70%.

Специалността "Софтуерно инженерство" е създадена именно за този сегмент от студенти – да им се даде възможност за последователна подготовка, формираща набор от умения, които впоследствие могат да използват в работата си. Систематизирахме цялото технологично ноу-хау, добито в процеса на работа в компанията за различни клиенти през годините и на негова база подготвихме обучителни проекти за целите на програмата. Вярвам, че именно от този сегмент ще излязат следващото поколение специалисти и мениджъри.

Какви са акцентите в програмата?

Това, което съм забелязал през годините като преподавател и специалист в областта, е, че когато хората имат практически умения, които им позволяват да създават малки и средно големи приложения, впоследствие те по-лесно разбират абстрактния апарат, на който стъпват технологиите. Обратно, ако се опитваш да поднесеш абстрактна концепция още в началото на човек без практически опит, шансът той да разбере и да осмисли как може да бъде реализирана е много по-малък. Така че това, което се опитваме да постигнем с тази програма, е да обърнем процеса – първите две години да се изучават предимно технологии, примесени с индустриално ноу-хау, като всяка следваща година практически ориентирани дисциплини отстъпват на теоретичните.

Лекционните материали се разработиха от научните екипи на университета и компанията ни. Университетът разработи методологията и теоретичната част, а ние допринесохме за това абстрактните концепции да бъдат поднесени чрез реални примери от индустрията.

Казвате, че с половин процент от печалбата на ИТ компаниите в България може да се реши целият кадров проблем на фирмите в бъдеще. Защо мислите така?

За съжаление много компании заявяват готовност за партньорство с образованието, като ключовата дума тук е "заявяват". Компаниите, които реално

Образованието на първо място има нужда от човешкия капитал на бизнеса, и чак на второ място от финансиране.

В повечето случаи нито бизнесът, нито академичната институция знаят с какво могат да си бъдат полезни.

партнират с българското образование, са изключително малко. Почти никой не дава пари за образование, а тези, които предоставят от времето на своите средни и високи мениджъри, са още по-малко.

В национален план училищата, подготвящи ИТ кадри, не са толкова много. Към момента ИТ реализира 3% от БВП, което е малко над 2.5 милиарда лева. Половин процент от печалбата на тези дружества решава мигновено проблемите, свързани с подготовката на качествени учебни материали, увеличаването на качествени учители по ИТ в публично-частни партньорства и задържането им в образователната система, канализиране на инициативите на компаниите и създаване на координираща организация. Всичко това може да бъде направено с под 2 млн. лв. В този контекст е въпрос на гледна точка чие бездействие задушава ИТ бизнеса в България.

Твърдите, че има опасност в близките 10 години ИТ образованието да се приватизира в голяма степен, особено в столицата, и това ще застраши екосистемата в държавното образование. Защо се стигна до тук?

Ще се приватизира, защото на държавно ниво нямаме грам визия какво ще правим след 10 години. Естествено е тази пропаст да бъде запълнена от частни инициативи. Това е изключително вредно в дългосрочен план. Представете си как се създават частни гимназии в София, които дават по 2500 лв. (например) на своите преподаватели. Още със старта те ще оберат преподавателския ешелон на столичните училища. Това, което никой не казва обаче, е, че ешелонът не е толкова многоброен и 4-5 добре организирани елитни частни гимназии, които са проектирани и изпълнени правилно, ще изтеглят целия преподавателски елит от софийските гимназии и достъп до качествено образование ще имат само тези, които ще могат да си го позволят финансово. В комбинация с липсата на желаещи да се реализират като учители и статистиката, показваща застаряването на учителите в национален план, общата картина не е обнадеждаваща.